

Magyar bélyegek 2010

JELES MAGYAROK – 500 ÉVE SZÜLETETT HELTAI GÁSPÁR

Heltai Gáspár (Nagydisznód?, 1510?- Kolozsvár, 1574?) 16. századi protestáns szépíró, műfordító és nyomdász. A magyar késő reneszánsz irodalom kiemelkedő képviselője, az európai színvonalú magyar széppróza egyik megteremtője.

Születésének pontos helye és dátuma nem ismert. Családneve alapján vélhetően a Szeben megyei Heltauban (Nagydisznód) látta meg a napvilágot, mint szász polgárcsalád gyermeke. 1543-ban a németországi Wittenbergben tanult, majd a következő évtől kezdve szász evangélikus lelkészi feladatokat látott el Kolozsvárott. Német anyanyelvű volt, magyarul csak 1536-ban tanult meg, de ennek ellenére minden munkáját ezen a nyelven publikálta. A lelkészkedés mellett több vállalkozásba is belefo-

gott. 1550-ben Hofgreff Györggyel közösen nyomdát alapított, kinek halála (1558) után Heltai lett a nyomda egyedüli tulajdonosa, és kitűnő üzletemberként fel is virágoztatta. Az 1560-as évek elején ún. papírmalmot (~papírgyár) létesített. Mivel az erdélyi szászok részben Németországból, részben Honterus János brassói nyomdájából látták el magukat kiadványokkal, Heltai a magyar közönséget célozta meg a nagyrészt általa írt és szerkesztett magyar nyelvű könyvekkel. Az akkori magyarországi könyvtermésnek csaknem az egyharmada az ő nyomdájából került ki. Nagy gondot fordított a következetes helyesírássra, és ezzel fontos szerepe lett a magyar helyesírás szabályainak kialakulásában.

A többi prédikátor-íróhoz hasonlóan kezdetben Heltai is vallási-erkölcsi tárgyú műveket tett közzé, amelyeket német vagy latin nyelvű forrásból fordított. Ezek azonban inkább átdolgozások voltak, mint fordítások, és az értekező jellegüket szépprózai betoldások oldották. Egyik legfontosabb kiadói vállalkozása a Biblia magyar nyelvű kiadása volt. 1551 és 1565 között hat kötetben, különböző fordítók munkája alapján jelentetett meg nagyobb részeket a Bibliából. A teljes szöveget végül nem tudta kiadni. Maga Heltai a lutheránus felekezetet később elhagyta a szakramentáriusok kedvéért, élete utolsó éveiben pedig antitrinitárius lett.

Heltai Gáspár a 16. század legeredetibb prózai elbeszélője volt. Munkássága annak a gyarapodó és önálló, protestáns-patrícius városi polgárságnak a világát tükrözte, amelynek kizárólag néhány vegyes etnikumú és felekezetű erdélyi és felvidéki városban volt annak idején bázisa. (Forrás: hu.wikipedia.org * enciklopedia.fazekas.hu)

A bélyegképen Heltai Gáspár 1575-ben megjelent, utolsó nagy munkája, a *Chronica az magyaroknak dolgairól* című történeti művének címlapja szerepel. A bélyeghez tartozó alkalmi borítékon az 1566-os ezópuszi elbeszélés-gyűjtemény, a *Száz fabula* részlete látható. Az alkalmi bélyegző grafikáját Heltai Gáspár papírmalmának vízjele díszíti.

SO

Megrendelési cikkszám:
2010070010011 (bélyeg)

2010070060012 (FDC)

Megjelenési időpont: 2010. április 8.

Perforációs méret: 30 x 40 mm, 50 bélyeg/ív

Példányszáma: 350.000 db

Gyártó nyomda: Állami Nyomda

Tervezőművész: Kara György

További információ: belyeg@posta.hu

Megrendelés: philately@posta.hu

www.posta.hu